

Ajankohtaiskatsaus no 11

ISBN NID 978-952-200-211-2
ISBN PDF 978-952-200-212-9
ISSN: 1797-9412

Tämän katsauksen kirjoittamiseen ja
toimittamiseen ovat osallistuneet:

Aino Pennanen,
Pauliina Saares,
Niklas Kaskeala,
Outi Hakkarainen,
Kirsi Koivuporras-Masuka,
Eva Nilsson

Ulkoasun suunnittelu: Suvi Savolainen

Taitto: Iina Lievonen

KEPA
TÖÖLÖNTORINKATU 2 A
00260 HELSINKI, FINLAND
Tel +358-9-584-233
Fax +358-9-584-23-200
kepa@kepa.fi
www.kepa.fi

KEPAN TOIMINTAA TUETAAN ULKOMINISTERIÖN KEHITYSYHTEISTYÖVAROISTA.

1. MISTÄ VUODEN 2015 JÄLKEISESSÄ KEHITYSOHJELMASSA ON KYSE?

Kenen vastuulla vuosituhatavoitteiden saavuttaminen on?

► **YK:n** jäsenmailla on enää vähän aikaa toteuttaa vuosituhatavain vaihteessa sovitut kahdeksan vuosituhatavoitetta (Millennium Development Goals)¹, toteuttamiselle sovittu aika umpeutuu vuonna 2015. Vuosituhattavoitteiden toteutumista arvioitiin vuoden 2013 syyskuussa YK:n yleiskokouksen yhteydessä New Yorkissa järjestettävässä erityisistunnossa. Samalla käytiin ensimmäistä kertaa korkean tason keskustelut siitä, millaiset kehitystavoitteet maailma tarvitsee vuosituhatavoitteiden jälkeen?

Vuosituhatavoitteista sopimisen jälkeen miljoonien ihmisten elämä on parantunut. Äärimmäinen köyhyys on puolittunut, puhtaan veden saatavuus parantunut ja slummeissa asuvien elinolosuhteet ke-

hittyneet, minkä lisäksi on edistetty terveysalalla ja peruskoulutuksessa.

Osa tavoitteista laahaa kuitenkin pahasti perässä. Edistys on ollut hyvin eritahtista paitsi eri maiden ja alueiden välillä, myös maiden sisällä. Erityisesti Saharan eteläpuolinen Afrikka on jäljessä vuosituhatavoitteista. Maiden sisällä maaseudulla elävät ja yhteiskunnan köyhimmät ovat kaikkein heikoimmassa asemassa. Esimerkiksi 83 prosenttia niistä ihmisistä, joilla ei ole käytössään puhdasta juomavettä, asuu maaseudulla.²

Vuosituhatavoitteet heijastavat sitä globaalia ymmärrystä köyhyyden vähentämisestä ja käsitystä eri osapuolten velvollisuuksista, joka vallitsi en-

VUOSITUHATTAVOITTEET

1. Poistaa äärimmäinen nälkä ja köyhyys

- Alle dollarilla päivässä elävien ihmisten määrän puolittaminen
- Työllisyyden parantaminen
- Nälkää kärsivien ihmisten määrän puolittaminen

2. Ulottaa peruskoulutus kaikille

- Universaali peruskoulutus

3. Edistää sukupuolten tasa-arvoa ja parantaa naisten asemaa

- Tyttöjen osuus koulussa
- Naisten osuus palkkatyöstä
- Naisten edustus parlamenteissa

4. Vähentää lapsikuolleisuutta

- Vähentää alle viisivuotiaiden kuolleisuutta kahdella kolmanneksella
- Tuhkarokkoa vastaan rokottaminen

5. Parantaa odottavien äitien terveyttä

- Vähentää äitiyskuolleisuutta 75 prosentilla
- Lisääntymisterveyspalvelujen saatavuus

6. Taistella aidsia, malariaa ja muita tauteja vastaan

- Pysäyttää ja vähentää hiv / aidsin leviäminen
- Pysäyttää ja vähentää tuberkuloosin leviäminen

7. Taata ympäristön kestävä kehitys

- Pysäyttää metsäkato
- Puolittaa ilman laadukasta juomavettä elävien määrä
- Puolittaa ilman viemäröintiä elävien määrä

8. Luoda globaali kumppanuus kehitykseen

- Kehittää oikeudenmukaista ja sääntöperustaista kansainvälistä kauppa- ja rahoitusjärjestelmää
- Lisätä kehitysyhteistyötä köyhyyden vähentämiseen sitoutuneille kehitysmaille

¹ Vuosituhannen vaihteessa YK:n jäsenmaat hyväksyivät vuosituhatjulistuksen (Resolution adopted by the General Assembly 55/2. United Nations Millennium Declaration). Julistuksen päämäärät on YK:ssa sittemmin kiteytetty kahdeksaksi vuosituhatavoitteeksi: <http://www.un.org/millenniumgoals/>

² YK:n vuosituhatavoitteiden seurantaraportti. UNDP:n pohjoismaiden toimiston sivuilla on vuosituhatavattoiden arviointi koostettuna suomeksi: http://www.fi.undp.org/content/finland/fi_fi/home/mdgoverview/

JÄRJESTÖT PUHUVAT

Maan ystävien suhde vuosituhattavoitteisiin ristiriitainen

Vuonna 2007 ilmestyi Maan ystävien Vuosituhattavoitteiden vaihtoehtoja -julkaisu, jossa todetaan muun muassa, että ”kovaan ääneen markkinoitujen vuosituhattavoitteet jättävät alleen tärkeitä ilmiöitä: ympäristön tilan, ruohonjuuritason kamppailut, politiikan ja kehityksen suunnan.”

Julkisessa keskustelussa vuosituhattavoitteet asettivat köyhyyden kehityspolitiikan keskiöön, mutta ne eivät onnistuneet politisoimaan köyhdyttäviä rakenteita. Vesikriisi, maaomistuksen keskittyminen ja kasvihuonepäästöjen lisääntyminen ovat pahentaneet haavoittuvaisessa asemassa olevien ihmisten asemaa vuosituhattavoitteiden aikana.

Kauppaa, investointeja, ylikulutusta ja finanssimarkkinoille siirtyvää valtaa on edistetty vuosituhattavoitteiden nimissä riippumatta näiden keinojen syrjäyttävästä ja köyhdyttävästä vaikutuksesta.

Olemme oppineet, että globaaleja valtasuhteita ei muuteta pelkillä julkilausumilla, vaan organisoitumalla vastustamaan ongelmallisia rakenteita, kuten fossiilisiin polttoaineisiin perustuvaa kehitystä tai resurssianastuksia.

Suomen Maan ystävä on osa kansainvälistä liikettä, joka tarjoaa ihmisille mahdollisuuden toimia yhdessä demokraattisemman, oikeudenmukaisemman ja ekologisesti kestäväen maailman puolesta.

nen tavoitteista päättämistä. Ensisijainen vastuu vuosituhattavoitteiden toteuttamisesta määriteltiin kehitysmaille, mutta ainoastaan kahdeksas tavoite velvoitti nimenomaan rikkaita maita.

Tämän niin kutsuttua globaalia kumppanuutta vaativan tavoitteen taustalla on vuosituhannen vaihdetta leimannut keskustelu globaalin etelän velkaongelmasta, kehitysrahoituslaitosten lainaehdoista ja maailmankaupan epäoikeudenmukaisista säännöistä.³ Teollisuusmaiden toimia globaalin kumppanuuden edistämiseksi on kuitenkin ollut vaikea seurata, sillä tavoite on muotoiltu väljäksi eikä seurannalle ole asetettu toimivia mittareita.

Sittemmin ymmärrys köyhyyden poistamisen estävistä, rakenteellisista ongelmista on syventynyt, eivätkä edellä kuvatut kansainvälisen toimintaympäristön ongelmat ole kadonneet vuosituhattavoitteiden asettamisen jälkeen. Se, että teollisuusmaat eivät ole täyttäneet lupauksiaan kehitysyhteistyövarojen nostamisesta, velkahelpotusten lisäämisestä ja kaupan rakenteiden uudistamisesta, on omiaan aiheuttamaan epäluuloa ja kaunaa kehittyvissä maissa.

On toki oikein, että kehitysmaille annetaan vetovastuu omien yhteiskuntiansa kehittämisestä. Nimenomaan köyhyyden rakenteellisten syiden sivuuttaminen on kuitenkin ollut keskeisimpiä vuosituhattavoitteisiin kohdistuvasta kritiikistä. Esimerkiksi voi ottaa ympäristön tilaa koskevan seitsemännen vuosituhattavoitteen.

Teollisuusmaat ovat pääasiassa olleet vastuussa maailman luonnonvarojen ylikulutuksesta ja köyhyyttä ylläpitävien ympäristöongelmien, kuten ilmastonmuutoksen aiheuttamisesta. Kuitenkin seitsemäs vuosituhattavoite on jätetty pääosin kehitysmaiden kannettavaksi.

Teollisuusmaiden toimia kahdeksannen vuosituhattavoitteen eteen on konkreettisimmin seurattu kehitysyhteistyövarojen määrässä. Jo nyt on selvää, että yli 40 vuotta sitten ensi kertaa tehty lupaus nostaa kehitysyhteistyövarat 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta näyttää saavuttamattomalta vuoteen 2015 mennessä. Päinvastoin, kehitysyhteistyövarat ovat kääntyneet laskuun.

Vuonna 2012 OECD:n kehitysapukomitean DAC-maat⁴ antoivat yhteensä noin 97 miljardia euroa kehitysapua, mikä on alle 0,3 prosenttia OECD-maiden bruttokansantulosta (BKTL siis). Tämä oli jo toinen vuosi peräkkäin, kun apu laski.⁵

Kaikkein köyhimmät maat kärsivät eniten kehitysyhteistyövarojen leikkausten seurauksista, kun taas pienemmät velkataakat ja lisääntynyt kaupan käynti hyödyttävät etenkin kehittyviä maita.⁶

³ Kenny (2013)

⁴ DAC-mailla tarkoitetaan OECD:n (Organisation for Economic Cooperation and Development) kehitysapukomiteaa. DAC on lyhenne sanoista Development Assistance Committee.

⁵ OECD-DAC tilastot 2013

⁶ YK:n vuosituhattavoitteiden seurantaraportti

Mikä vuosituhatvoroitteiden vaikutus on ollut?

► **VUOSITUHATVOROITTEITA** on kutsuttu historian menestyneimmäksi köyhyyden vastaiseksi kampanjaksi. Ne ovat osoittaneet, että selkeillä, yksinkertaisilla ja ymmärrettävillä maailmanlaajuisilla kehitystavoroitteilla voi olla suuri vaikutus huomion kiinnittämisessä sosiaaliseen kehitykseen ja maailman köyhimpiin ihmisiin sekä heidän perustarpeisiinsa, kuten ruokaan, koulutukseen ja terveyteen.⁷

Vuosituhatvoroitteet haastavat uskon pelkän talouskasvun ja markkinavoimien mahtiin ja osoittavat, että myös julkista politiikkaa ja rahoitusta tarvitaan, että yhteiskunnallinen kehitys ulottuisi tasapuolisesti kaikille.

YK:n pääsihteeri Ban Ki-moon on korostanut kansallisen omistajuuden merkitystä sekä osallistavaa kasvua yhdistetynä toimii, joilla on parannettu köyhimpien mahdollisuuksia saada peruspalveluita. Samalla Ban Ki-moon on painottanut, että globaalit haasteet, kuten kansainvälisen kauppajärjestelmän ongelmien korjaaminen, veropako ja ilmastonmuutokseen hillitseminen sekä siihen sopeutuminen, vaativat myös yhteisiä globaaleja ratkaisuja.⁸

Vuosituhatvoroitteisiin liittyy myös vahva tuloksellisuuden korostus, kun aikaisemmin kehitys-

” Ne ovat osoittaneet, että selkeillä, yksinkertaisilla ja ymmärrettävillä maailmanlaajuisilla kehitystavoroitteilla voi olla suuri vaikutus huomion kiinnittämisessä sosiaaliseen kehitykseen ja maailman köyhimpiin ihmisiin.

yhteistyön saavutuksia on pitkälti tarkasteltu vain laskemalla, kuinka monta kaivoa tai koulua rakennettiin.

Tulosjohtamiseen tosin liittyy aina se riski, että tarkasteltaessa vain määrällisiä mittareita ei toiminnan laadusta ja vaikutuksista ihmisten elämään ole takeita. Esimerkiksi kouluun päässeiden määrää seurattaessa on opetuksen laatu helposti jäänyt paitsioon.

Köyhyyden syihin pitäisi tarttua tiukemmin Tansaniassa

Tansanialaiset kehitystoimijat ovat yleisesti sitä mieltä, että vuosituhatvoroitteet ovat olleet tähän asti kaikkein hyödyllisin väline köyhyyden vastaisen taistelun kohdentamiseen ja yhteisen käsityksen luomiseen.

Tästä huolimatta köyhyyden vastaisessa taistelussa on saavutettu heikosti tuloksia. Tansanialaisista noin 33 prosenttia elää edelleen alle dollarilla päivässä, huolimatta maan talouden ripeästä, noin 7 prosentin vuosittaisesta kasvuvauhdista.

Tansanian kansalaisyhteiskunnan näkemys onkin se, ettei hallitus ole pystynyt ratkaisemaan niitä monisyisiä ongelmia, jotka johtavat köyhyyteen. Hallitus on kiinnittänyt huomionsa lähinnä tuloköyhyyden vähentämiseen, mutta ei muihin tekijöihin, kuten ihmisten kansalaisvapauksiin tai osallistumismahdollisuuksiin.

Tansaniassa on menestytty hyvin toisen, neljännen ja seitsemännen vuosituhatvoroitteen suhteen. Muissa ollaan jäljessä aikataulusta eikä niitä todennäköisesti saavuteta vuoteen 2015 mennessä. Kansalaisyhteiskunnan näkemyksen mukaan lapsikuolemien vähentäminen ja koulutuksen kehittämiseksi

tehtiin hyvää työtä ja edistyi etenkin vuosituhatvoroitteen alussa.

Hyvä kehitys on kuitenkin hidastunut vuoden 2005 jälkeen, jolloin valtion tuet näille sektoreille vähenivät. Taustalla on Tansanian hallituksen epäonnistuminen julkisten varojen väärinkäyttötapausten selvittämisessä, mikä taas on laskenut rahoittajien luottamusta maan hallintoon ja vähentänyt rahoitusta.

Tiedot perustuvat Tansanian kansalaisyhteisjärjestöjen kattojärjestön TANGO:n (Tanzania Association of Non-governmental Organizations) vuonna 2012 Kansalaisyhteisön säätiölle tehtyyn selvitykseen: Breaking with Business as Usual Study.

⁷ Ibid

⁸ YK:n pääsihteerin raportti 2013

JÄRJESTÖT PUHUVAT

KIOS näkee vuosituhattavoitteet ihmisoikeuskysymyksinä

Vuosituhatavoitteet ovat sitoneet Suomen hallitusta kehitysrahoituksen lisäämiseen, mikä on heijastunut myös järjestökenttään. Kansalaisjärjestöjen ihmisoikeussäätiö KIOSin perustehtävä on edistää ihmisoikeuksia ja tulkitsemme, että vuosituhatavoitteet pitäisi nähdä myös ihmisoikeuskysymyksinä.

Oikeus ruokaan liittyy tiiviisti vuosituhatavoitteisiin, kun taas ihmisoikeuspuolustajien asema ei vuosituhatavoitteisiin ole kuulunut, vaikka YK monin toimin tukee ihmisoikeuspuolustajien työtä. Monet KIOSin tukemat hankkeet pyrkivät lisäämään marginalisoituneiden ihmisryhmien oikeuksia ja tietoisuutta omista oikeuksistaan. Naisten ja tyttöjen oikeudet ovat keskeisessä asemassa monissa hankkeissa.

Vuosituhatavoitteista olemme oppineet, että kansainvälisillä sitoumuksilla on merkitystä globaalien tulevaisuustavoitteiden asettamisen kannalta. Toisaalta tavoitteet olivat kompromissi, minkä vuoksi esimerkiksi poliittisiin ja kansalaisoikeuksiin liittyviä tavoitteita tai äärimmäisen köyhyyden kaikkinaista poistamista ei tavoitteissa ollut.

Kansalaisjärjestöjen ihmisoikeussäätiö KIOSin perustehtävä on edistää ihmisoikeuksien toteutumista. KIOS rahoittaa Itä-Afrikassa ja Etelä-Aasiassa paikallisten järjestöjen ihmisoikeushankkeita.

Maailmanlaajuisiin lukuihin ja kansallisiin keskiarvoihin keskittyminen kätkee myös kaikkein marginaalisimmassa asemassa olevien hädän sekä heitä usein syrjivät instituutiot tai sosiaaliset normit.

Joissakin maissa tavoitteissa eteneminen näyttääkin vaikuttavalta, vaikka samaan aikaan kaikkein köyhimpien asema on saattanut heikentyä entisestään. Lisäksi vain kaksi vuosituhatavoitteista edellyttää edistyksen mittarina sukupuolisensitiivisyyttä, mikä kätkee alleen monien köyhyysongelmien sukupuolittuneen luonteen.

Vuosituhatavoitteet ovat myös huomattavasti suppeampi kokonaisuus, kuin niitä edeltäneet eri YK-kokousten päätöslauselmat. Monet kansalaisjärjestöt, YK-järjestöt ja hallituksetkin ovat huolissaan siitä, että huomion kiinnittyessä yksikertaistettuihin vuosituhatavoitteisiin poliittisesti arat, mutta todellisen muutoksen kannalta keskeiset asiat, kuten ihmisoikeudet, ilmastonmuutos, hyvä hallinto sekä rauha ja turvallisuus, jäävät paitsioon. Alkuperäisiä vuosituhatavoitteita on kritisoitu myös siitä, että ne ovat olleet avunantajavetoisia eikä niitä suunniteltu osallistavasti.⁹

Vuosituhatavoitteiden todellista muutosvaiikutusta on vaikea määrittää, sillä olemassa on vain vähän tietoa siitä, mikä nimenomaan niiden vaikutus on ollut kehitystuloksiin tai kehitysyhteistyön ja apuvirtojen painotuksiin.

Emme esimerkiksi tiedä, olivatko vuosituhatavoitteiden temaattiset painotukset trendi jo ennen niistä sopimista vai vaikuttivatko vuosituhatavoitteet apuvirtojen suuntaamiseen? Käytettävissämme ei myöskään ole analyysia siitä, ovatko parannukset esimerkiksi koulutus- ja terveyssektorilla nimenomaan vuosituhatavoitteiden ansiota, eivätkä vaikkapa seurausta muista tekijöistä, kuten teknologisista innovaatioista?

Vielä vaikeampi on osoittaa vuosituhatavoitteiden vaikutusta kehitysmaiden kansallisen tason poliittisiin painotuksiin, puhumattakaan vaikutuksista teollisuusmaiden päättäjiin, muuten kuin kehitysyhteistyövarojen jakamisen osalta.

Yksi syy taustalla saattaa olla se, että teollisuusmaiden lupauksille ei asetettu selkeitä seurattavia mittareita. Varmaa on joka tapauksessa se, että monet hallitukset ovat omaksuneet vuosituhatavoitteet ainakin retoriikassaan. Jotkut järjestöt puolestaan ovat kokeneet vuosituhatavoitteet hyväksi vaikuttamistyökaluksi.¹⁰

Toisaalta edes kaikkien vuosituhatavoitteiden saavuttaminen ei riittäisi poistamaan globaalia eriarvoisuutta. Ensimmäinen vuosituhatavoite jättää

⁹ Melamed & al 2011
¹⁰ Green & al 2012

täyttyessäänkin puolet äärimmäisessä köyhyydessä elävistä kurjuuteen.

Köyhyys on myös pelkkää tuloköyhyyttä moniulotteisempi ilmiö, joten jo virallisia köyhyysrajoja voi arvostella. Ihmisten nostaminen yli virallisen köyhyysrajan ei riitä poistamaan esimerkiksi kansalaisoikeuksien puutteeseen ja yhteiskunnalliseen eriarvoisuuteen liittyvää huono-osaisuutta.

Myös indikaattorit vaikuttavat tulokseen. Köyhyyden vähentämisen indikaattoriksi on valittu niiden ihmisten osuuden puolittaminen, jotka ansaitsevat alle dollarin päivässä. Vertailukohdaksi on asetettu vuoden 1990 taso. Filosofit Thomas Pogge on osoittanut, että köyhien osuuden vähentäminen suhteellisesti, varsinkin kun vertailuvuodeksi on valittu vuosi 1990, on huomattavasti helpommin saavutettavissa oleva tavoite, kuin köyhien määrän absoluuttinen vähentäminen.

Tämä johtuu siitä, että 25 vuodessa maailman väestö on ehtinyt kasvaa niin paljon, että alle dollarilla päivässä elävien osuus supistuu sen myötä automaattisesti. Näin määriteltynä tavoite tarkoittaa

käytännössä "vain" runsaan 200 miljoonan ihmisen nostamista yli dollarin köyhyysrajan vuoteen 2015 mennessä, kun kunnianhimoisempi köyhien määrän puolittaminen vuosien 2000-2015 välillä laajentaisi haasteen 550 miljoonan ihmisen elinolojen parantamiseen.

Pogge huomauttaa myös, että Itä-Aasiassa näin määritelty köyhyyden vähentämistavoite saavutettiin itse asiassa jo ennen vuosituhatjulistuksen hyväksymistä vuonna 1999. Tämä johtuu köyhien määrän nopeasta vähenemisestä Kiinassa 1990-luvun aikana. Vuosituhattavoitteiden saavuttaminen ei siten välttämättä kaikkialla merkitse suurta haastetta, ja osa tavoitteista on saatettu asettaa tietoisesti siten, että ne toteutuvat ilman suuria ponnisteluja tai jopa automaattisesti.¹¹

Vuosituhatavoitteiden suurin arvo on jokapäiväisessä niiden laajassa kannatuksessa. Tavoitteista on tullut yhteisesti hyväksytyä kehityspolitiikan ja yhteistyön kulmakiviä, ja ne tarjoavat perustan globaalien yhteistyön parantamiselle.

Mitä olemme oppineet vuosituhatavoitteista?

► **SELKEÄT** globaalit tavoitteet lisäävät kiinnostusta kehityskysymyksiin.

► **PELKÄT** poliittiset lupaukset eivät riitä, vaan tarvitaan selkeitä, mitattavissa olevia sitoumuksia sekä vastuumekanismit toimeenpanon varmistamiseksi. Valittavat mittarit ja indikaattorit määrittävät kehityksen suuntaa.

► **ERiarvoisuus** ei vähene automaattisesti. Pelkkä absoluuttiseen köyhyyteen puuttuminen ei riitä, vaan on pureuduttava myös köyhyyden

globaaleihin rakenteisiin ja eriarvoisuuden taustalla oleviin syihin.

► **TAVOITTEITA** ei voi asettaa ainoastaan kehitysmaille, vaan tarvitaan globaaleja tavoitteita, jotka edellyttävät muutoksia myös teollisuusmaissa.

► **LÄHTÖKOHDAKSI** pitää ottaa jo aiemmin tehdyt sitoumukset.

► **KESTÄVÄN** kehityksen eri ulottuvuuksien, sosiaalisen, ympäristöllisen ja taloudellisen, yhdistämiseen on kiinnitettävä huomiota, sillä niiden

väliset yhteydet eivät tule automaattisesti esiin.

► **ON TÄRKEÄÄ**, että tiedonkeruussa huomioidaan tiedon sensitiivisyys, jotta todellista edistymistä ja erityisesti kaikkein heikoimmassa asemassa olevien tilanteen parantumista voidaan seurata.

► **KEHITYSTAVOITTEIDEN** sisällön lisäksi olennaista on myös tavoitteiden osallistava suunnittelu, toimeenpano ja arviointi.

¹¹ Pogge 2004

2. MITEN UUDESTA KEHITYSAGENDASTA PÄÄTETÄÄN?

► **UUDEN** kehitysagendan työstäminen on raskas ja pirstaloitunut prosessi, jonka pelkkään seuraamiseen voisi käyttää määräämättömästi aikaa. Monet ryhmittymät keskustelevat agendasta ja haluavat vaikuttaa sen sisältöihin. Kehitysohjelman sisällön muotoilun kannalta eletään ratkaisevaa aikaa vuoden 2014 kesään saakka.

” Ihmiset haluavat todellisia muutoksia ja nykyisten rakenteiden kyseenalaistamista.

► **PÄÄASIASSA** melko pieni joukko YK:n sisäpiiriläisiä suunnitteli aikanaan vuosituhattavoitteet, mikä herätti paljon kritiikkiä. Uuden kehitysohjelman työstämisessä YK on lähtenyt avoimemmin liikkeelle ja järjestänyt maakonsultaatioita ja temaattisia konsultaatioita sekä perustanut niiden käyttöön omat nettisivustot.¹²

Näiden konsultaatioiden päähavainnot voi tähän mennessä summata seuraavasti: vuosituhattavoitteiden kattamat teemat ovat edelleen tärkeitä, mutta uutta kehitysohjelmaa varten tarvitaan uusia, laadullisia mittaamisen tapoja ja avointa suhtautumista sosiaalisen median käyttöön.

Vuosituhattavoitteissa vähemmälle huomiolle jääneistä teemoista nousevat voimakkaasti esiin vastuullisuuden vahvistaminen, eriarvoisuuden vähentäminen ja ihmisoikeudet. Agendan halutaan luovan työpaikkoja, parantavan hallintoa, vastaavan ympäristön tilan heikkenemiseen ja luonnonvarojen ehtymiseen, väestönkasvuun ja muuttoliikkeisiin sekä rauhan ja turvallisuuden kysymyksiin.

Toisin sanoen ihmiset haluavat todellisia muutoksia ja nykyisten rakenteiden kyseenalaistamista. Esimerkiksi taloudellinen kehitys, joka ei luo työpaikkoja, tuhlaa ehtyviä luonnonvaroja ja kasvattaa eriarvoisuutta, ei ole enää vaihtoehto.¹³

YK:n yleiskokous loi syyskuussa 2013 pohjan vuosituhattavoitteiden jälkeiselle kehitysohjelmalle. Uuden agendan konkretisoinnille ja neuvottelulle annettiin aikaa noin 800 päivää.

Toisin kuin edeltäjänsä, uusi agenda koskee kaikkia maailman maita ja tuo yhteen kestävän kehityk-

JÄRJESTÖT PUHUVAT

Nykyiset valtasuhteet tulee kyseenalaistaa

Maan ystävien mielestä uuteen kehitysohjelmaan tulisi nostaa rikkaiden luonnonvarojen ylikulutus, paikallisyhteisöjen oikeudet sekä tulo- ja varallisuuserot, joiden seurauksena haavoittuvaisessa asemassa olevia ihmisiä ja ekosysteemejä syrjäytetään ylikuluttavan luokan kulutustason kasvattamiseksi. Myös suomalaisten mineraalivarojen ylikulutus on aihe, johon uuden kehitysohjelman tulisi ottaa kantaa.

Riittävät periaatteet ja lähtökohdat ovat jo vanhastaan olemassa esimerkiksi Rioissa vuonna 1992 sovittujen periaatteiden ja vuosituhattajulistuksen muodossa. Nyt tulisi kyseenalaistaa ne valtasuhteet, jotka estävät kestävien periaatteiden toteuttamisen.

sen kolme eri ulottuvuutta (sosiaalinen kehitys, ympäristö ja talous). Tavoitteena on edistää rauhaa ja turvallisuutta, demokraattista hallintoa, oikeusvaltion periaatteita, sukupuolten välistä tasa-arvoa sekä ihmisoikeuksia.

Vastuunjaossa luvattiin ottaa huomioon maiden erilaiset olosuhteet.

YK:n yleiskokouksen puheenjohtaja John Asher lanseerasi syyskuun 2013 yleiskokouksessa kuusi erityistilaisuutta, jotka hän aikoo järjestää ennen syyskuuta 2014. Näiden erityistilaisuuksien teemana on:

- ihmisoikeusperustaisuus
- rauhan ja turvallisuus
- kumppanuudet
- nuorten, naisten ja kansalaisyhteiskunnan rooli
- etelä-etelä-yhteistyö
- puhtaan veden ja sanitaation merkitys sekä energian saanti¹⁴

¹² Konsultaatioiden tukena toimii nettisivusto www.worldwewant2015.org. Lisäksi UNDP on avannut yhdessä UN Millennium Campaignin, Overseas Development Institutun ja the World Wide Web Foundationin kanssa <http://www.myworld2015.org/> -sivuston.

¹³ The Global Conversation Begins: Emerging Views For a New Development Agenda”, UNDG (2013). Myös kansalaisjärjestöjen

yhteenliittymät Beyond 2015, Global Call to Action Against Poverty (GCAP) & the International Forum of National NGO Platforms (IFNP) ovat tehneet Post 2015 konsultaatioita 39 maassa, joiden tulokset on koottu raporttiin: Civil Society Demands for the Post-2015 Agenda from 39 Countries (2013)

¹⁴ Outcome document of the Special Event 25.9.2013 A/RES/68/6

YK-agendan muotoutuminen

► **YK:n** pääsihteeri Ban Ki-moonin raportti¹⁵ on tähän mennessä tärkein lähtökohta uuden kehitysagendan käsittelylle vuoden 2013 yleiskokouksessa. Se puolestaan pohjautuu korkean tason paneelin raporttiin¹⁶, YK:n Post 2015 -agendaa käsittelevän työryhmän (UN Task Team) suosituksiin¹⁷, maa- ja temaattisista konsultaatioista, YK:n Glocal Compactin¹⁸ sekä Jeffrey Sachs'n vetämän Sustainable Development Solutions Networkin (SDS Network)¹⁹ raporttien suosituksiin.

Näistä paljon julkisuutta on saanut erityisesti Ban Ki-moonin nimittämän korkean tason paneelin raportti, joka esitti 12 kehitystavoitteen patteriston sekä viiden "rakenteellisen muutoksen" tiekartan äärimmäisen köyhyyden poistamiseksi vuoteen 2030 mennessä. Raportti ei unohtanut myöskään kestävästä kehityksestä ja taloutta, työtä, tasa-arvoa, rauhaa ja globaalia kumppanuutta.

YK:n pääsihteerillä onkin keskeinen rooli agendan muokkauksessa, suunnannäyttäjien kokoamisessa ja neuvotteluprosessin luotsaamisessa. Pääsihteerin

odotetaan vetävän yhteen eri työryhmien ja konsultaatioiden tulokset. Tulokset julkaistaan yhtenä raporttina loppuvuodesta 2014. Vuoden 2015 jälkeisen kehitysohjelman on arvioitu olevan hänen kautensa tärkein perintö. Ban Ki-moon esittää, että nyt on tehtävä kaikki mahdollinen vuosituhattavoitteiden eteen.

Niiden jälkeisessä agendassa taas tulee ottaa huomioon uudella tavalla suuret, yhteiset globaalit haasteet, kuten eriarvoisuus maiden sisällä ja välillä, ilmastonmuutos, maahanmuutto, konfliktit ja levottomuudet sekä ihmisoikeuskysymykset.

Syyskuun yleiskokousviikolla kokoontui myös ensi kertaa Rion kestävä kehityksen kokouksessa perustettu, uusi hallitustenvälinen korkean tason poliittinen foorumi (High-level political forum HLPF). Sen on tarkoitus korvata YK:n kestävä kehityksen toimikunta (Commission on Sustainable Development) ja luoda poliittista johtajuutta, suosituksia sekä tarjota mahdollisuuksia uusille avauksille kestävä kehityksen edistämiseksi.

Kestävän kehityksen tavoitteet

► **Rio+20**-kokouksessa kesäkuussa 2012 päätettiin perustaa avoin työryhmä kestävä kehityksen tavoitteiden laatimiseksi (Open Working Group on Sustainable Development Goals). Vaikka toiveita on esitetty uuden hallitusten välisen prosessin käynnistämiseksi Post 2015 -agendan muotoilemiseksi, käytännössä tämä 30-paikkainen ryhmä toimii tällä hetkellä pääfoorumina keskusteluille uudesta kehitysagendasta.

Haasteena on saada aikaan fokuoitu ja konkreettinen esitys selkeine prioriteetteineen ja suosituksineen. Työryhmän on määrä antaa esityksensä kestävä kehityksen tavoitteiksi YK:n yleiskokoukselle syyskuussa 2014. vielä ei ole täysin selvää, miten neuvotteluprosessi tämän jälkeen etenee, mutta tiedossa lienee monenkeskisen yhteistyön huippuvuosi, jonka arvioidaan huipentuvan päämiestason kokoukseen syyskuussa 2015.²⁰

JÄRJESTÖT PUHUVAT

Yksilön oikeudet tunnustettava universaalisti

KIOSin mielestä ihmisoikeuksien kaikki ulottuvuudet olisi tärkeää saada uudelle kehitysagendalle, vaikka kansainvälisen yhteisön yksimielisyyttä tällaisesta asiasta on valitettavasti vaikea saavuttaa.

On tärkeää, että jokaisen yksilön ihmisoikeudet tunnustetaan universaalisti. Myös keinoja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi olisi tarkasteltava ihmisoikeusperustaisesti.

¹⁵ YK:n pääsihteerin raportti (2013). Ban Ki-moon ehdottaa myöskin uutta pääsihteerin kokoavaa raporttia vuonna 2014 keskustelujen pohjaksi.

¹⁶ A New Global Partnership: Eradicate Poverty And Transform Economies Through Sustainable Development: The Report of the High-Level Panel of Eminent Persons on the Post-2015 Development Agenda, 2013

¹⁷ Realizing the Future We Want for All, Report to the Secretary-General by the UN System Task Team on the Post-2015 UN Development Agenda, 2012

¹⁸ Corporate Sustainability and the United Nations Post-2015 Development Agenda Perspectives from UN Global Compact Participants on Global Priorities How to Engage Business Towards Sustainable Development Goals, Report to the Secretary-General by the UN Global Compact, 2012

¹⁹ An Action Agenda for Sustainable Development, Report to the Secretary-General by the Sustainable Development Solutions Network, 2013

²⁰ Evans et al 2013

Miten uusi kehitysohjelma toteutetaan?

► **AGENDAN** rahoitusta pohtimaan on päätetty asettaa asiantuntijakomitea kestävä kehityksen rahoitusstrategiasta (The Expert Committee on a Sustainable Development Financing Strategy). Se koostuu noin 30 asiantuntijasta, jotka eivät suoraan edusta hallituksiaan, mutta ovat käytännössä hallitusten nimittämiä. Suomella on ratkaiseva rooli, sillä ryhmän rinnakkaispuheenjohtajana toimii suurlähettiläs Pertti Majanen.

Ryhmän on tarkoitus raportoida YK:n yleiskokoukselle vuonna 2014. Ryhmä on jakanut työnsä kolmeen temaattiseen kokonaisuuteen, joissa käsitellään rahoitustarpeita ja -mahdollisuuksia, resursien mobilisointia ja tehokasta käyttöä sekä johdonmukaisuutta ja institutionaalisia kysymyksiä.

Joka tapauksessa rahoituslähteiden analysoiminen ja niistä päättäminen ovat avainasemassa, ettei kehitysohjelma jäisi leijumaan tyhjän päälle. Tähän komitean työskentely tarjoaa mahdollisuuden. Ryhmän etuna on myös se, että valtionvarainministeriöt tulevat aikaisessa vaiheessa mukaan kehitys-, ulko-, ja ympäristöministeriöiden ohella. Tiedossa lienee myös kansainvälinen rahoitushuippukokous, kuten korkean tason paneeli on ehdottanut.²¹

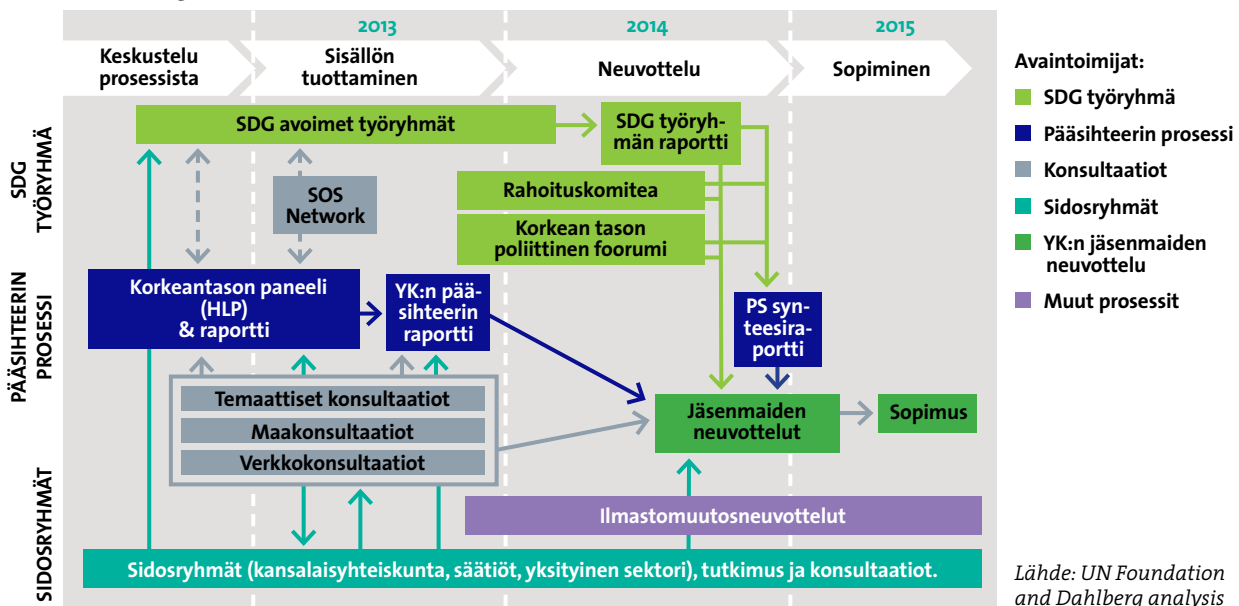
Rahoituksen lisäksi on luonnollisesti tärkeää päästä yhteisymmärrykseen myös muista globaalin kumppanuuden edellyttämistä vastuista erityisesti rikkaille maille.

YK:n ilmastoneuvottelut

► **Vuosi** 2015 on myös ilmastopolitiikan huippuvuosi, sillä hallitukset ovat päättäneet sopia Pariisissa uudesta ilmastopöytäkirjasta, jonka on määrä astua voimaan viimeistään vuonna 2020. Nähtäväksi jää, miten ilmastoneuvotteluprosessi suhteutuu uudesta kehitysohjelmasta neuvotteluun agendan ollessa

osittain päällekkäinen. YK:n pääsihteeri järjestää myös New Yorkissa valtionpäämiesten ilmastohuippukokouksen syyskuussa 2014, juuri samoihin aikoihin, kun avoimen työryhmän on määrä luovuttaa raporttinsa.²²

POST 2015 KEHITYSOHJELMAN MUOTOUTUMINEN

²¹ Ibid.

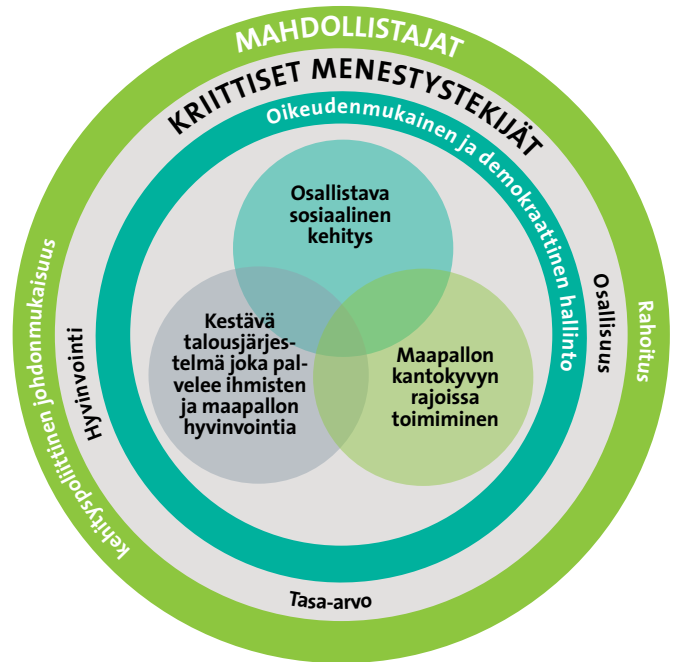
²² Ibid. Lisäksi päätöksentekoon vaikuttavat lukuisat muut prosessit kuten Rio+20 huippukokouksessa päätetty Kestävään tuotantoon ja kulutukseen keskittyvä toimintasuunnitelma.

3. KANSALAISSYHTEISKUNNAN NÄKEMYKSIÄ

Eurooppalaisten järjestöjen visio Post 2015 -agendaksi

► **EUROOPAN** Beyond 2015 -verkosto on julkaissut oman ehdotuksensa tulevaksi kehitysohjelmaksi.²³ Tämän vision mukaan tavoitteena tulee olla oikeudenmukainen, tasa-arvoinen ja kestävä maailma, jossa jokainen voi toteuttaa ihmisoikeuksiaan, potentiaaliaan ja elää vapaana köyhyydestä.

Tietyt ihmisoikeusperiaatteet, kuten tasa-arvo, syrjimättömyys, osallisuus sekä vastuuvollisuus luovat pohjan vision toteutukselle. Agenda koostuu 21 globaalista tavoitteesta, jotka tuovat kestävä kehityksen eri ulottuvuudet yhteen. Näiden toimeenpanemiseksi tarvitaan luonnollisesti indikaattorit, seuranta- ja vastuumekanismit sekä ratkaisevina tekijöinä rahoituskeinot sekä johdonmukaisuus eri politiikan alojen välillä.

Tansanian kansalaisyhteiskunnan nostot kehitysohjelmaan

Tansanian kansalaisyhteiskunnan mielestä on tärkeää, että kansalaisjärjestöt ja tavalliset ihmiset pääsevät osallistumaan uuden kehitysohjelman suunnitteluun, toimeenpanoon, seurantaan ja arviointiin.

Köyhyyden vähentämiseen liittyvät poliittiset prosessit tulisi avata yleisön arvioitaviksi ja hallituksen tulisi jakaa kansalaisille ajankoh-

taista ja asianmukaista tietoa. Lisäksi olisi tarvetta virkamiehistöön ja kansalaisten tiedon syventämiselle köyhyyden vähentämisen strategioista ja suunnitelmista.

Tansanian tulisi investoida enemmän köyhyyden syiden ja siihen vaikuttavien tekijöiden selvittämiseen ja ymmärryksen lisäämiseen.

Kansalaisyhteiskunnan mielestä toimet köyhyyden vähentämiseksi tulisi keskittää paikallishallinnon tasolle. Talous- ja sosiaalipolitiikan tavoitteiden välillä tulisi olla kestävä yhteys. Koska enemmistö tansanilai-

sista saa edelleen elantonsa maataloudesta, on tärkeää, että maaseudun kehittäminen on vahvasti uuden kehitysohjelman agendalla.

Kansalaisyhteiskunnan toiveena on myös, että monenvälistä yhteistyötä valtion, kansalaisyhteiskunnan toimijoiden ja yksityisen sektorin välillä lisättäisiin.

Tiedot perustuvat Tansanian kansalaisjärjestöjen kattojärjestön TANGO:n (Tanzania Association of Non-governmental Organizations) vuonna 2012 Kansainyhteisön säätöille tehtyyn selvitykseen: Breaking with Business as Usual Study.

²³ Putting People and Planet First - CONCORD Beyond 2015 Task Force, 2013

Globaali konteksti

► **GLOBAALI** toimintaympäristö on muuttunut valtavasti siitä, kun vuosittuhattavoitteita aikanaan suunniteltiin 1990-luvun lopulla. Ihmisiä koettelevat niin ilmasto-, ruoka- kuin talouskriisitkin ja väkiluku kasvaa huimaa vauhtia samalla, kun maapallon kanto-kyvyn rajat tulevat vastaan.

Myös kaupungistumisen ja teknologian kehittyminen ovat muuttaneet toimintaympäristöä, eikä monien toimijoiden, kuten nousevien talouksien tai

monikansallisten yritysten valta-asemaa ja niiden merkittävää roolia globaalien kehityksen suunnassa voi enää sivuuttaa. Kehitysyhteistyön rooli ja vaikutus käyvät myös pienemmiksi verrattuna muihin rahavirtoihin.

Post 2015 -agenda tarjoaa mahdollisuuden kääntää kurssia ja tehdä kestävä kehityksen edellyttämiä rakenteellisia muutoksia.

SUOMEN TULEE:

► Ajaa kestävä kehityksen sosiaalisen, taloudellisen ja ympäristöllisen ulottuvuuden yhteen koavaa globaalia agendaa, jossa lähtökohtina ovat kaikkein köyhimpien aseman parantaminen sekä eriarvoisuuden vähentäminen ja maapallon kanto-kyvyn rajojen kunnioittaminen.

► Kannattaa oikeudenmukaista, globaalia vastuunjakoa siten, että se noudattaa periaatetta yhteisestä mutta eriytetystä vastuusta, ja kaikkien maiden mahdollisuutta taata edes minimitasolla taloudellisten-, sosiaalisten ja sivistyksellisten ihmisoikeusvelvoitteidensa toteutuminen.

► Tukea konkreettisia, selkeitä ja sitovia tavoitteita. Niiden täyttäminen on myös varmistettava toimeenpanosuunnitelmalla, jossa on selkeät ja sensitiiviset mittarit sekä raportointi-, seuranta- ja vastuujärjestelmä, jossa vastuunkantajat on selkeästi nimetty.

► Varmistaa riittävät resurssit, joilla taataan tavoitteiden tehokas toimeenpano. Jo tehdyt sitoumukset, kuten kehitysyhteistyön määrärahojen nostaminen 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta, on täytettävä. Lisäksi uusiin haasteisiin, kuten ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen, tarvitaan uusia innovatiivisia rahoituslähteitä, esimerkiksi päästö- ja hiiliveroja.

► Pääomapaon suitsiminen ja kehitysmaiden oman verotuskapasiteetin vahvistaminen on tärkeää. Tämä tulisi tehdä siten, että esimerkiksi luonnonvaroista saatavat tulot edistäisivät maiden kehitystä.

► Edellyttää toimeenpanokeinona tekoja, jotka pureutuvat köyhyyden ja eriarvoisuuden syihin ja niitä ylläpitäviin rakenteisiin, sekä edistävät johdonmukaisuutta eri politiikan alojen välillä. Kehityspoliittinen johdonmukaisuus tulee hyväksyä kansainväliseksi normiksi tai standardiksi, jota maat sitoutuvat noudattamaan.

► Huolehtia siitä, että demokraattinen ja hyvä hallinto, oikeusvaltion periaatteet, korruption suitsiminen, julkisiin palveluihin sekä tiedon äärelle pääsy, rauha ja turvallisuus ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä demokraattinen omistajuus ja kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuudet ovat keskeisessä asemassa uutta agendaa muotoillessa ja sen toimeenpanossa.

► Erityisen tärkeää on varmistaa, ne globaalissa etelässä asuvat ihmiset, joiden elämään kehitysohjelma erityisesti vaikuttaa, pääsevät myös aidosti vaikuttamaan ohjelman sisältöön ja seurantaan.

Inhimillinen kehitys ja köyhyyden muuttunut maantiede

► **EDISTYSASKELEISTA** huolimatta inhimillisessä kehityksessä on vielä paljon tehtävää: yli miljardi ihmistä elää edelleen äärimmäisessä köyhyydessä ja joka kahdeksas näkee nälkää. Aivan liian moni joutuu selviytymään ilman perusterveyspalveluita tai -koulutusta ja eriarvoisuus on kasvanut niin rikkaissa kuin köyhissäkin maissa.²⁴

Globaalin kontekstin muutokset vaikuttavat väistämättä työkaluihin ja tavoitteisiin, joilla köyhyyttä pyritään vuoden 2015 jälkeen poistamaan. Vaikka kehitysyhteistyön merkitys säilyy kaikkein köyhimmässä maissa vahvana, painottuu köyhyysongelman laajempi ratkaisu yhä enemmän muualle.

Suunniteltaessa uutta agendaa onkin muistettava, että kehitysyhteistyö ei yksin ratkaise köyhyysongelmaa: sen osuus on vain noin 0,3 prosenttia apua antavien maiden bruttokansansantulosta. Laadukas kehitysyhteistyö on kuitenkin toimiva tapa auttaa kehitysmaiden ihmisiä kohentamaan itse elinolojaan ja muuttamaan yhteiskuntaansa oikeudenmukaisemmaksi. Kehitysyhteistyön tulosten parantamiseksi tehdään jatkuvasti töitä.

Köyhyyden maantiede on muuttunut ja maailman köyhät jakautuvat yhä selkeämmin kahteen ryhmään: suurin osa maailman köyhistä elää keskituloisessa maassa, joiden joukkoon kuuluvat myös Brasilian, Intian, Indonesian ja Kiinan kaltaiset nousevat talousmahdit. Vaikka köyhyys näissä maissa on talouskasvun ansiosta vähentynyt, ovat kasvun hedelmät jakaantuneet hyvin epätasaisesti.

Toiset elävät matalan tulotason maissa, jotka ovat alttiita konflikteille. Yksikään näistä niin kutsutuista hauraista valtioista ei ole saavuttanut ainuttakaan vuosituhattavoitetta.²⁵

Onkin alettu ymmärtää, että turvalliset yhteiskunnalliset olosuhteet ovat merkittävä tekijä köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämisessä, ja kehityskysymykset rauhan saavuttamisessa. Vuosituhattavoitteet jättävät kysymykset rauhasta ja turvallisuudesta sekä demokraattisesta ja oikeudenmukaisesta hallinnosta paitsioon.

Valtioiden ja köyhyyden rajat eivät myöskään osu aina yksiin. Niinpä köyhät ihmisryhmät ja alueet valtioiden sisällä on jatkossa huomioitava paremmin. Keskituloisten maiden tapauksessa on oleellista kysyä, miten niiden kehitys olisi aidosti kestävä? Miten sovitetaan nopea talouskasvu ym-

” Huomio tulee siirtää tarpeiden täyttämistä ihmisten kykyyn tunnistaa ja vaatia oikeuksiaan sekä valtioiden velvollisuuteen taata oikeuksien toteutuminen.

päristön kestokyvyn rajoihin? Miten varmistetaan, että nouseva yritystoiminta hyödyttää kansalaisia ja valtioita muun muassa kohtuullisina verotuloina? Ja millaisella tulonjako- ja sosiaalipolitiikalla talouden kasvusta hyötyvät muutkin, kuin eliitti?

Keskituloiset maat vastaavat viime kädessä itse omasta politiikastaan, mutta kansainvälisellä yhteistyöllä ja sopimuksilla voidaan luoda edellytyksiä ja esimerkkejä köyhyyden poistamiselle. Myös kansainvälisten suuryritysten toiminnalla on merkitystä luonnonvarojen kestäväälle käytölle, verotuloille ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle.

Eriarvoistuvassa maailmassa myöskään äärimmäisen köyhyyden kitkeminen ei yksin riitä. Esimerkiksi Maailmanpankin ekonomistin Branko Milanovicin mukaan viisi prosenttia maailman rikkaimmasta väestöstä kontrolloi 37 prosenttia globaaleista tuloista. Samaan aikaan köyhin viisi prosenttia saa vähemmän kuin 0,2 prosenttia maailman tuloista.²⁶

Lisäksi Milanovicin mukaan maailman rikkaimman prosentin tulot ovat nousseet peräti 60 prosentilla viimeisen, noin 20 vuoden aikana. Maailmanlaajuinen eriarvoisuus on kasvanut viime vuosikymmeninä huimasti niin, että sekä äärimmäinen köyhyys että äärimmäinen rikkaus estävät tasa-arvoisen ja vakaan kehityksen. Meneillään oleva talouskriisi on kärjistänyt tilannetta entisestään.

Tasa-arvon kannalta erityisesti naisten aseman parantaminen on keskeinen, monien köyhyydskysymyksen taustalla vaikuttava tekijä, ja kaikkein haavoittuvimpien asemaan tulisi kiinnittää erityishuomiota. Sosiaalipalveluiden saatavuus ja pääsy niiden piiriin ovat avainasemassa puhuttaessa vaikkapa koulutuksesta, terveydestä tai vedestä ja sanitaatiosta.

²⁴ YK:n vuosituhattavoitteiden seurantaraportti
²⁵ Stocchetti, 2012.

²⁶ Milanovic 2010

Ihmisarvoisella työllä luodaan puolestaan edellytyksiä toimeentuloon. Lisäksi tarvitaan sosiaalisia turvaverkkoja. Kansallisella tasolla kattavien sosiaalietuuksien ja tulonsiirtojärjestelmien hyödyt ovat monissa tapauksissa olleet suuria, vaikka laajan sosiaalipolitiikan läpimurto kehitysagendalle onkin tapahtunut vasta suhteellisen hiljattain. Näiden turvaverkkojen kehittäminen tarjoaa mahdollisuuksia alkuperäisten vuosituhattavoitteiden globaalien päämäärien saavuttamiseksi.

Köyhyys ja eriarvoisuus eivät ole sattumaa tai luonnonlakeja vaan seurausta aktiivisesta toiminnasta ja toimimattomuudesta. Koska köyhyyttä tuotetaan ihmisen toiminnalla, se voidaan voittaa puuttamalla köyhyyden perussyihin ja muuttamalla sitä ylläpitäviä rakenteita. Huomio tulee siirtää tarpeiden täyttämisestä ihmisten kykyyn tunnistaa ja vaatia oikeuksiaan sekä valtioiden velvollisuuteen taata oikeuksien toteutuminen.

SUOMEN TULEE:

► Painottaa köyhyyden ymmärtämistä inhimillisenä hyvinvointina pelkän tuloköyhyyden sijaan. Ajaa eriarvoisuuden vähentämistä niin maiden välillä kuin niiden sisälläkin puuttamalla rakenteellisesti

köyhyyden syihin. Lisäksi tulee puuttua molempiin ääripäihin eli äärimmäiseen köyhyyteen ja alikehitykseen sekä äärimmäiseen rikkauteen ja ylikulutukseen.

► Keskeistä on kiinnittää huomiota syrjintään eri ihmisryhmien välillä ja erityisesti naisten asemaan.

► Tukea ihmisoikeuksien sisällyttämistä uuden kehitysohjelman keskiöön. Tämä tarkoittaa sitä, että kehitystä mitattaessa lähtökohdaksi ja mittariksi on otettava jo olemassa olevien, kansainvälisten ihmisoikeussopimusten ja niihin liittyvien velvoitteiden täyttäminen. Sosiaalisten turvaverkkojen tarjoaminen ja sosiaalipalveluiden saatavuuden turvaaminen ovat keskeinen osa valtioiden velvollisuutta taata taoudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet.

► Kiinnittää huomiota kehitysyhteistyön laatuun ja vaikuttavuuteen. Tuloksellisuuden periaatteet ja mittaamistavat on määritelty Pariisin julistuksessa, Accran toimintaohjelmassa ja Busanin kumppanuudessa. Demokraattisen omistajuuden, avun sitomisen lopettamisen, pirstaleisuuden vähentämisen ja kansalaisyhteiskunnan aseman vahvistamisen²⁷ on oltava mukana uusissa tavoitteissa.

Luonnonvarojen kestävä ylikulutus

► **YHTEISKUNTAMME** ja koko hyvinvointimme on riippuvainen luonnon tarjoamista palveluista, kuten teollisuuden raaka-aineista, ruuasta, juomavedestä ja hapestä eli niin kutsutuista ekosysteemipalveluista. Ihmiskunta kuluttaa kuitenkin yhteisomistuksessa olevia luonnonvaroja kestävämmällä tavalla, sillä nykykulutuksen ylläpitämiseen tarvittaisiin puolitoista maapalloa.²⁸

Kaikkien ympäristöongelmien taustalla onkin ylikulutusta, ja noin 60 prosenttia ekosysteemipalveluista on jo uhattuina.²⁹ Nykyistä talouden jatkuvan kasvun odotusta kyseenalaistetaan yhä enemmän. Maapallon rajat tulevat vastaan.³⁰

Ilmastonmuutos on yksi näkyvimmistä ylikulutuksen merkeistä. Se nostaa maapallon keskilämpötilaa, jonka vaikutukset vaihtelevat alueittain: merenpinta nousee, luonnon monimuotoisuus kärsii, sadot heikkenevät, trooppiset taudit leviävät ja ää-

rimmäiset sääilmiöt, kuten tulvat ja kuivuuskauDET, yleistyvät.

Jotta ilmastonmuutos voitaisiin pysäyttää YK:ssa sovitulla tavalla kahteen asteeseen, tulisi globaalit päästöt kääntää laskuun vuoteen 2015 mennessä.³¹

Tällä hetkellä päästöt ovat kuitenkin päinvastoin nousussa, ja olemme menossa kohti neljän asteen lämpenemistä, millä olisi toteutuessaan katastrofaaliset seuraukset.³² Ilmastokatastrofin välttämiseksi päätökset on toisin sanoen tehtävä nyt tai ei koskaan.

Luonnonvarojen ylikulutus on myös oikeudenmukaisuuskysymys, sillä siitä ovat vastuussa pääasiassa rikkaat teollisuusmaat, vaikka laskun maksavat usein kaikkein köyhimmät, jolla siihen ei ole varaa. Jos kaikki eläisivät, kuten suomalaiset tai britit, tarvittaisiin kolme maapalloa. Kehitysmaiden kulutukselle riittäisi pääasiassa yksi.³³

27 Mainitut tekijät ovat kehitysyhteistyön globaalien kumppanuuden (Global Partnership for Development Effectiveness) elementtejä.

28 WWF 2012

29 Millennium Ecosystem Assessment 2005

30 Rockström et al. 2009. Oxfam On hahmotellut Rockströmin mallista oman the Safe and Just Space for Humanity -versionsa, johon myös sosiaalisen kehityksen aspekti on otettu mukaan: A Safe And Just Space For Humanity, Can We Live Within The Doughnut?, Oxfam Discussion Papers 2012

31 IPCC:n neljäs arviointiraportti 2007 (viides arviointiraportti on työn alla - se julkaistaan neljässä osassa loppuvuoden 2013 ja vuoden 2014 aikana. Ensimmäinen osaraportti julkaistu syyskuussa 2013 ja se ennustaa pahimmillaan 5 asteen lämpenemistä.)

32 Maailmanpankki 2012

33 WWF 2012

Maailman väkiluvun arvioidaan kasvavan 9,5 miljardiin vuosisadan puoleenväliin mennessä³⁴, mikä luo painetta kiihtyvään luonnonvarojen kulutukseen. Jotta maapallon kaikille ihmisille voitaisiin tarjota teollisuusmaiden elintaso, tarvittaisiin nykyinen kolmin- tai nelinkertaiset luonnonvarat.

Niinpä teollisuusmaiden ylikulutukseen on puuttava ja kehitysmaissa tarvitaan vihreämpiä kehityspolkuja. Tärkeää on riittävän ruuan, energian ja toimeentulon takaaminen maailman köyhimmälle väestöosalle kestävästi ja matalahiilisesti.

Rikkaiden maiden velvollisuus on tukea kehitysmaiden toimia. Tällä hetkellä yritykset eivät myöskään maksa kuluttamistaan luonnonvaroista ja aiheuttamistaan saasteista niiden todellista hintaa. Esimerkiksi maailman 3 000 suurimman yrityksen voitot olisivat laskennallisesti noin kolmasosan pienempiä, jos ne maksaisivat ”täyden hinnan” toimintansa ympäristövaikutuksia.³⁵ Vastuun kantamista puoltaa vahvasti myös se, että yritykset käyttävät tällä hetkellä kaksi kolmasosaa maailman luonnonvaroista.³⁶

SUOMEN TULEE:

- ▶ Ajaa planetaaristen rajojen tunnustamista ja globaalien yhteisten luonnonvarojen, kuten ilman, meren ja kalakantojen suojelua.
- ▶ Vaatia huomion kiinnittämistä kulutustottumuksiin ja toimintatapoihin Suomessa ja muissa rikkaimissa maissa.
- ▶ Sita tavoitteet yhteen ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja sen hillinnän kanssa. Tähän tarvitaan muun muassa globaaleja päästövähennys-, energia- ja uusiutuvan energian käyttöönottotavoitteita, jotka jaetaan oikeudenmukaisesti.
- ▶ Kaikille maille on luotava matalahiiliset kehitystrategiat. Suomen tulee leikata kotimaisia kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 40 prosenttia vuoteen 2020 mennessä ja 95 prosenttia vuoteen 2050 mennessä. Kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien luonnonkatastrofeista koituvat menetykset on minimoitava.
- ▶ Puolustaa tasa-arvoista, kestävästä ja oikeudenmukaista luonnonvarojen hallintaa sekä luoda ja noudata niitä koskevat, selkeät kansalliset tavoitteet.

Taistelu niukkenevista luonnonvaroista

Maakaappausten määrä on viime vuosikymmeninä kasvanut räjähdysmäisesti. Maakaappauksilla tarkoitetaan tilanteita, joissa esimerkiksi monikansalliset yritykset tai valtiot ottavat käyttöönsä maita, joilta paikalliset ovat hankkineet toimeentulonsa jopa sukupolvien ajan. Taustalla on vuoden 2007–2008 ruokakriisi sekä resurssien kulutuksen kasvusta johtuva maan kysynnän kasvu.

Arviolta yli 203 miljoonaa hehtaaria on siirtynyt pienviljelijöiden käsistä ulkomaisille sijoittajille eri kehitysmaissa viimeisen vuosikymmenen aikana. Se tarkoittaa yli kuusi kertaa Suomen kokoista maa-aluetta. Maakaappauksiin syyllistyvät erityisesti monikansalliset maatalous-, polttoaine-, metsäyritykset ja kaivosalan yritykset tai niihin sijoittavat kehitysrahoittajat, pankit tai eläkerahastot.

Toisin kuin rauhanomaisiin maa-hankintoihin tai vuokraukseen, maakaappauksiin liittyy ihmisoi-keusloukkauksia. Ne eivät perustu paikallisten suostumukseen ja hankkeiden vaikutusarvioinneissa on usein puutteita. Maakaappauksiin voi liittyä myös salaisia sopimuksia, jolloin ne polkevat hyvän hallinnon ja demokratian periaatteita.³⁷

³⁴ YK:n väestöraportti ”World Population Prospects: The 2012 Revision”.

³⁵ PRI and UNEP 2011

³⁶ An Action Agenda for Sustainable Development, Report to the Secretary-General by the SDS Network 2013.

³⁷ Kupa 2012 a

Globaali talous: rakenteellisten muutosten tarve

► **GLOBAALISSA** taloudessa maat ja alueet ovat riippuvaisia toisistaan ja talousjärjestelmän rakenteelliset ongelmat estävät kehitysmaita irrottautumaan köyhyyden kierteestä. Vuosituhattavoitteiden kauppa- ja velkatarjoitteissa on vielä paljon tehtävää.

Yksi köyhimpien maiden huolenaiheista on kaupan vapauttamisen vaikutus työllisyyteen sekä ulkomaisten suuryritysten vallan kasvu suhteessa paikallisiin pienyrityksiin ja -tuottajiin. WTO-neuvotteluissa maatalous- ja tekijänoikeuskysymykset ovat erityisen tärkeitä köyhille maille ja monenkeskisten kauppaneuvotteluiden takkuaminen on aiheuttanut pirstaleisen kauppajärjestelmän, jota kehitysmaiden ja kansalaisyhteiskunnan on vaikea seurata.³⁸

Taluskriisi on iskenyt rikkaan pohjoisen lisäksi erityisen kovasti kehitysmaiden köyhiin: työttömyys on noussut, kauppa ja investoinnit ovat vähentyneet, siirtolaisten rahalähetykset kuihtuneet ja julkisia palveluita jouduttu karsimaan valtion budjettileikkausten vuoksi. Vuonna 2009 taluskriisi maksoi Afrikan maille yli 40-kertaisesti niiden saaman kehitysavun verran.³⁹

Nykyiselle talousjärjestelmälle on leimallista, että reaalitytalous on pientä suhteessa finanssimarkkinoihin, joilla liikkuu joka päivä satoja kertoja enemmän rahaa kuin tavaroiden ja palveluiden kaupassa. Hinnoit eivät enää määritä kysyntä ja tarjonta vaan keinoeläimien laumakäyttäytyminen ja muoti-ilmiöt.

Ongelmallista köyhimpien näkökulmasta on erityisesti se, että rahoitusmarkkinoilla tapahtuva keinottelu on viime vuosina kohdistunut erityisesti raaka-aineisiin ja ruokaan. Enemmistö taloustieteilijöistä katsoo, että keinottelu lisää ruuan hintojen heilahtelua myös ruokakaupoissa ja maailmanmarkkinoilla. Rahoitusmarkkinoiden läpinäkyvyys ja vakauden lisääminen ovat nousseet agendalle.⁴⁰

Vaikka talous on kasvanut etenkin kehittyvissä maissa, kasvun hedelmät eivät ole jakaantuneet tasapuolisesti ja eriarvoisuus maiden välillä ja niiden sisällä on kasvanut.⁴¹ Nykyinen talousjärjestelmä on riippuvainen kulutukseen sidotusta talouskasvusta. Kulutuksen kasvu ei kuitenkaan Suomen kaltaisissa, korkean tulotason maissa enää lisää ihmisten onnellisuutta tai hyvinvointia, vaan pikemminkin aiheuttaa ympäristöhaittoja ja heikentää työoloja.

Bruttokansantuote (BKT) mittaa ainoastaan kotimaisen tuotannon määrää, mutta kertoo vain vähän sen sisällöstä tai hyvinvoinnin jakautumi-

sesta. Ympäristön tuhoamisesta aiheutuneet kulut kohottavat bruttokansantuotetta yhtä paljon kuin tuulivoimaloiden rakentaminen. BKT-mittari myös ruokkii kulutuskeskeistä kulttuuria.

Vaihtoehtoisia mittareita ovat muun muassa inhimillisen kehityksen indeksi (HDI) ja aidon kehityksen mittari (GPI). Talouskehityksen lisäksi ne ottavat laajemmin huomioon ihmisten ja ympäristön hyvinvoinnin. Ekologisen jalanjäljen kaltaiset mittarit kiinnittävät puolestaan huomiota kulutustottumuksiin.⁴²

Verotus on alue, jonka kehityspoliittista merkitystä on alettu ymmärtää huomattavasti paremmin viimeisen kymmenen vuoden aikana. Verojen menestyksenkäs kerääminen ja tulojen uudelleenjakoon on korreloinut tutkimuksissa vahvasti inhimillisen kehityksen kanssa. Verotuloista riippuvaiset valtiot menestyvät yleensä paremmin myös hyvän hallinnon ja demokratian mittareilla verrattuna esimerkiksi öljytulojen varassa eläviin kehitysmaihiin.⁴³

Rikkaisiin maihin ja veroparatiisien salaisuuslakien taakse päätyy noin yhdeksän kertaa maailman yhteenlaskettuja kehitysyhteistyömäärärahoja vastaava summa.⁴⁴ Korruptiosta puhutaan paljon. Julkisen sektorin korruption viemät varat kalpenevat kuitenkin rahamäärissä mitattuna muiden pääomapaon muotojen rinnalla.

Arviolta vain muutama prosentti laittomasta pääomapaosta johtuu korruptiosta. Ylivoimaisesti suurin osuus kehitysmaiden veromenetyksistä on seurausta monikansallisten yritysten veronkierrosta. Keinoina käytetään muun muassa laillisuuden rajoja koettelevaa verosuunnittelua, jolloin varoja siirretään yritysten sisällä usein veroparatiisissa sijaitseviin tytäryhtiöihin liian alhaisella tai korkealla hinnalla. Näin saadaan vääristeltyä eri maissa näkyviä voittoja tai tappioita maksettavien verojen minimoimiseksi.

Ongelma on yhteinen rikkaille ja köyhille maille, mutta köyhien maiden resurssit ja mahdollisuudet sen torjuntaan ovat rikkaita maita vähäisemmät. Samalla tavallisten ihmisten verorasite on suhteellisesti suurempi maissa, joissa yksityistä sektoria ei juurikaan veroteta ja verotettava väestö on köyhää.⁴⁵

Arvioiden mukaan jopa puolet maailmankaupan arvosta kulkee veroparatiisien kautta⁴⁶ ja monikansallisten yritysten verokikkailumahdollisuuksista kertoo sekin, että nykyisin jopa 70 prosenttia maailmankaupasta on monikansallisten yrityskonsernien tytäryhtiöiden välistä kauppaa.⁴⁷

38 Keba 2010

39 Oxfam 2010

40 FAO et al 2011

41 UN commission on reforms of the International Monetary and Financial System 2009.

42 Nature 2009

43 Marshall 2009

44 Global Financial Integrity 2012: Illicit Financial Flows from Developing Countries: 2001-2010

45 ks. Esim. Keba 2013

46 Tax Justice Network 2009

47 OECD 2008

Turvaamalla kehitysmaiden verotulot voidaan tukea kehitystavoitteiden lisäksi eroonpääsyä apu- ja lainariippuvuudesta, sekä riskipitoisten ulkomais-ten investointien houkuttelemisesta.⁴⁸

SUOMEN TULEE:

- ▶ Ajaa maailmantalouden rakenteellisiin ongelmiin puuttumista siten, että taloutta ei nähdä itseisarvona, vaan välineenä palvella ihmisten hyvinvointia ja luonnon kantokykyä. Edistää BKT:lle vaihtoehtoisten, uusien hyvinvoinnin mittareiden ripeää valitsemista ja virallistamista.
- ▶ Ajaa vihreän ja osallistavan talouden määritelmää, jonka lähtökohtana on yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo, planeetan rajojen kunnioittaminen sekä Rion periaatteiden noudattaminen.⁴⁹
- ▶ Ajaa finanssimarkkinoiden riittävää sääntelyä, avoimuutta ja niiden ohjaamista palvelemaan reaali- taloutta, ihmisiä ja kestävästä kehitystä.

▶ Edistää kehityksen ja kaupan välistä johdonmukai- suutta niin, että kehitysmaihin vaikuttavissa kysy- myksissä huomioidaan ensisijaisesti kehitysmaiden kansalaisten ja kaikkein heikoimmassa asemassa olevien etu. Käytännössä Dohan neuvottelukierros pitää viedä läpi monenkeskisen järjestelmän pelas- tamiseksi.

▶ Ajaa vastuullisten lainaperiaatteiden ja velkaso- vittelumekanismien aikaansaamista kansainvälisel- lä tasolla.

▶ Ajaa sitovia kansainvälisiä yritysvastuunormeja sekä nykyisten ohjeistusten yhtenäistämistä ja toi- meenpanoa. Do no harm -periaatteen lisäksi tulee taata, että yksityisellä sektorilla on myös positiivisia kehitysvaikutuksia.

▶ Ajaa veroparatiisien ja veronkierron, -kilpailun ja korruption suitsimista. Lisäksi verohallintojen kehit- täminen kansallisella tasolla sekä kehitysapuriippu- vuuden väheneminen ovat tärkeitä.

Yritysten merkityksen kasvu

Monikansallisten yritysten määrä, koko ja valta on kasvanut räjähdys- mäisesti viime vuosikymmeninä. Niiden liikevaihto on suurempi kuin monen valtion bruttokansantuote (BKT). Jos esimerkiksi Walmart olisi valtio, olisi sen vuoden 2011 BKT ollut suurempi kuin 85 prosentilla maail- man maista, Suomi mukaan lukien.

Yritykset käyttävätkin merkittävää yhteiskunnallista valtaa ja pyr- kivät vaikuttamaan poliittiseen päätöksentekoon sen kaikissa vaiheissa varmistaakseen itselleen suotuisan toimintaympäristön. Poliittisiin päättäjiin kohdistu- va lobbaaminen on lisääntynyt etenkin Euroopassa ja Yhdysvallois- sa. Monikansalliset yritykset ovat jopa haastaneet valtioita oikeu- teen, kun niiden etuja on uhattu.

Liiketoiminnasta on tullut yhä globaalimpaa ja tuotantoketujen kansainvälistymisen myötä yritykset ovat siirtäneet tuotantoaan sinne, missä se on edullisinta. Yritysten investoinneilla ja toimintatavoilla on paljon merkitystä äärimmäi- sen köyhyyden poistamisessa.

Kun tuotteet ja raaka-aineet kulkevat mantereelta toiselle, tuovat ne kehitysmaihin pääomaa, teknologiaa, osaamista ja työ- paikkoja. Toisaalta työntekijöiden ja paikallisten ihmisten oikeuksi- en polkeminen, luonnonvarojen ylikulutus, verokikkailu ja lahjonta ovat valitettava osa yritystoi- mintaa eri puolilla maailmaa.

Monien maiden kansallisissa laeissa ja niiden toimeenpanossa on myös

aukkoja. Kehitysmaiden hallitukset pelkäävät, että vahva ympäristö-, työ- ja verolainsäädäntö rajoittaa maan kilpailukykyä ja karkottaa ulkomaisia investoijia. Puutteellinen valvonta puolestaan houkuttelee osan yrityksistä sivuuttamaan myös olemassa olevia sääntöjä.

Syntyy kummallinen tilanne, jossa talouskehityksen edistämiseksi houkutelujen ulkomaisten in- vestointien hyödyt kehitysmaalle painetaan niin alas kuin mahdol- lista. Yrityksille taas kehitysmai- den kansalaiset eivät usein yllä tärkeysjärjestyksessä länsimaisten sidosryhmien, kuten osakkeenomis- tajiin ja kuluttajiin rinnalle.⁵⁰

⁴⁸ Kepa 2009

⁴⁹ Rion periaatteet: <http://www.unep.org/Documents>.

[Multilingual/Default.asp?documentid=78&articleid=1163](http://www.unep.org/Documents/Multilingual/Default.asp?documentid=78&articleid=1163)

⁵⁰ Kepa 2012 b

Lähteet

Beyond 2015 & al 2013: Report: Civil Society Demands for the Post-2015 Agenda from 39 Countries 2013, Beyond 2015, Global Call to Action Against Poverty (GCAP) & the International Forum of National NGO Platforms (IFP), 2013 Beyond 2015, Global Call to Action Against Poverty (GCAP) & the International Forum of National NGO Platforms (IFP) <http://www.beyond2015.org/civil-society-demands-post-2015-agenda>

CONCORD Beyond 2015 Task Force, 2013: Putting People and Planet First - CONCORD Beyond 2015 Task Force, 2013

Evans & al 2013: Evans, Alexis & Steven, David: What happens now? – the post-2015 agenda after the High-level Panel, New York University Center On International Cooperation, 2013

FAO, IFAD, IMF, OECD, UNCTAD, WFP, Maailmanpankki, WTO, IFPRI ja UN High Level Task Force on Global Food Security (2011). Price Volatility in Food and Agricultural Markets: Policy Responses; http://www.unctad.org/en/docs/2011_G20_FoodPriceVolatility_en.pdf

Global Financial Integrity 2012: Illicit Financial Flows from Developing Countries: 2001-2010; http://iff.gfintegrity.org/documents/dec2012Update/Illicit_Financial_Flows_from_Developing_Countries_2001-2010-WEB.pdf

Green & al 2012: Green, Duncan & Hale, Stephen & Lockwood, Matthew: How can a Post-2015 agreement drive real change? The Political economy of global commitments, 2012

IPCC:n neljäs arviointiraportti 2007

Kenny & al 2013: Kenny, Charles & Dykstra, Sarah: the Global Partnership for Development A Review of MDG 8 and Proposals for the Post-2015 Development, 2013

Kepa 2012 a: Kaapattu maa– Globaalin maanostoryntäyksen voittajat ja häviäjät, Kepan ajankohtaiskatsaukset 2012.

Kepa 2012 b: Kepa 2012 yritys vastuuta vai vastuuttomia yrityksiä?

Kepa 2010: European Trade Policy, Kepa 2010.

Kepa 2009: Laiton pääomapako kehitysmaista – ”kehitysapua” köyhiltä rikkaille, Kepa 2009

Kepa 2013: Kauas verot karkaavat

Korkean tason paneelin raportti 2013: A New Global Partnership: Eradicate Poverty And Transform Economies Through Sustainable, Development: The Report of the High-Level Panel of Eminent Persons on the Post-2015 Development Agenda, 2013 (Korkean tason paneelin raportti)

Maailmanpankki 2012: World Bank, Turn Down the Heat: Why a 4°C Warmer World Must be Avoided, 2012

Marshall 2009: Marshall, John (2009): ”One Size Fits All? IMF Tax Policy in Sub-Saharan Africa”, Christian Aid Occasional Paper No. 2, huhtikuu 2009, <http://www.christianaid.org.uk/images/imfocpaper.pdf>

Melamed & al 2011: Melamed, Claire & Scott, Lucy: After 2015: progress and challenges for development, Overseas Development Institute, 2011

Milanovic 2010: Milanovic: The Haves and the Have-Nots: A brief and idiosyncratic history of global inequality, 2010

Millennium Ecosystem Assessment 2005: Millennium Ecosystem Assessment: Ecosystems and human well-being, Synthesis, 2005

Nature (2009): "A safe operating space for humanity", 24.9.2009, <http://www.nature.com/nature/journal/v461/n7263/full/461472a.html>

OECD-DAC tilastot, 2013: <http://www.oecd.org/dac/stats/aidtopoorcountriesslipsfurtherasgovernmentstightenbudgets.htm>

OECD 2009: OECD / Neighbour, John (2008). Transfer pricing: Keeping it at arm's length, OECD Observer, http://www.oecdobserver.org/news/fullstory.php/aid/670/Transfer_pricing:_Keeping_it_at_arms_length.html

Oxfam 2012: A Safe And Just Space For Humanity, Can We Live Within The Doughnut?, Oxfam Discussion Papers 2012

Oxfam 2010: Kyrili, Katerina & Martin, Matthew & Development Finance International: The Impact of the Global Economic Crisis on the Budgets of Low-Income Countries A research report for Oxfam, 2010

Pogge 2004: Pogge, Thomas: The First UN Millennium Development Goal: A Cause for Celebration? , Journal of Human Development, Volume 5, Issue 3, 200

PRI and UNEP FI: Universal ownership: why environmental externalities matter to institutional investors (2011)

Rockström et al 2009: Rockström et al A safe operating space for humanity. Nature 46:472-475, 2009. <http://www.nature.com/nature/journal/v461/n7263/full/461472a.html>

Stocchetti 2013: Stocchetti, Marikki: Kehityspolitiikan haasteet vuoden 2015 jälkeen: Köyhimmät uhkaavat pudota kyydistä, Ulkopoliittinen instituutti, 2012.

Sustainable Development Solutions Network 2013: An Action Agenda for Sustainable Development Report to the Secretary-General by the Sustainable Development Solutions Network, 2013

UN commission on reforms of the International Monetary and Financial System 2009.

UNDG 2013: "The Global Conversation Begins: Emerging Views For a New Development Agenda" (UNDG 2013), <http://www.worldwewant2015.org/the-global-conversation-begins>

UNDP:n pohjoismaiden toimisto 2013: http://www.fi.undp.org/content/finland/fi_fi/home/mdgoverview/

UN Outcome document of the Special Event 25.9.2013 A/RES/68/6 <http://www.un.org/en/ga/68/resolutions.html>

YK:n väestöraportti "World Population Prospects: The 2012 Revision".

YK:n Task Team 2012: Realizing the Future We Want for All, Report to the Secretary-General by the UN System Task Team on the Post-2015 UN Development Agenda, 2012

YK:n pääsihteerin raportti: A life of dignity for all: accelerating progress towards the Millennium Development Goals and advancing the United Nations development agenda beyond 2015, Report of the Secretary-General (General Assembly, A/68/202), 26.7.2013.

YK:n Vuosituhattajulistus (Resolution adopted by the UN General Assembly 55/2), 8.9.2000

YK:n vuosituhattavoitteet <http://www.un.org/millenniumgoals/>

YK:n vuosituhattavoitteiden seurantaraportti (The Millennium Development Goals Report) <http://mdgs.un.org>.

WWF 2012: Living Planet Report 2012 Biodiversity, biocapacity and better choices, WWF

Millaisessa maailmassa haluamme elää?

Vuosituhattavoitteista kohti vuoden 2015 jälkeistä kehitysohjelmaa

Maailma on muutunut monella tapaa sitten vuosituhatjulistuksen. Globaalin köyhyyden selättämiseksi tarvitaan uusia, kehitysyhteistyötä laajempia keinoja. Uusi kehitysohjelma tulee kuitenkin rakentaa tähän mennessä tehdyn työn ja opittujen läksyjen päälle.

Tämä julkaisu johdattaa vuosituhattavoitteiden arvioinnin kautta uuteen, vuoden 2015 jälkeiseen kehitysohjelmaan. Keskiössä on arvioida sitä, mitä vuosituhattavoitteista on opittu ja millaisia asioita kansalaisyhteiskunnan mielestä uuden kehitysohjelman luomisessa tulisi huomioida?

KEPAN AJANKOHTAISKATSAUKSET

Kepan ajankohtaiskatsaukset -sarja tarttuu ajankohtaisiin kehityskysymyksiin. Katsaukset taustoittavat ja antavat uusia näkökulmia julkiseen keskusteluun nousseisiin aiheisiin. Niissä esitetään myös suosituksia poliittisista ratkaisuista köyhyyden vähentämiseksi ja ihmisoikeuksien vahvistamiseksi. Katsaukset käsittelevät muun muassa kehitysyhteistyötä, kansainvälistä kauppapolitiikkaa ja muita globaaleja teemoja.

Katsaukset löytyvät Kepan verkkosivuilta osoitteesta:
www.kepa.fi/ajankohtaiskatsaukset